

Ronga Adrienn: A Brexit közjogi és gazdasági hatásai az Egyesült Királyság tekintetében

A Brexit fogalma és eddigi folyamata

Mindenekelőtt szeretném tisztázni a Brexit szó fogalmát, illetve jelentését. A *Brexit* szó (vagy *brexit*) nemzetközi szinten használatos és elterjedt elnevezés, amely az Egyesült Királyság kilépését jelenti az Európai Unióból. Tulajdonképpen két angol szó összevonásából jött létre; a *British* és az *exit* angol kifejezésekből. Véleményem szerint ennél találóbb és frappánsabb megnevezést nem is alkothattak volna.

Ismeretes tény, hogy 2016. június 23-án Nagy-Britannia egy történelmi jelentőségűnek mondható népszavazáson úgy döntött, kilép az Európai Unióból. A döntés az *euroszkeptikus* körökben nagy örömet váltott ki, az Európa-pártiak körében viszont nagy felzúdulást, riadalmat keltett a globális gazdaságban. Az uralkodó sajtóban olyan jóslatokhoz vezetett, melyek szerint a brit gazdaság össze fog omlani. Immáron bebizonyosodott, hogy e fenyegetések alaptalanok voltak. Álláspontom szerint a tanulmányok többsége abból a hipotézisből indul ki, hogy a kilépés megszavazása elsősorban nem gazdasági okokkal magyarázható, hanem a *nemzeti szuverenitás* megtartásának a szándékával, a nemzetállamokat felszámoló *szupranacionális integráció* elutasításával. A britek is, és Európa is megdöbbenéssel nyugtázta a referendum eredményét. Véleményem szerint maga David Cameron sem számított erre az eredményre. Az eredmény nyilvánossá válását követő lemondásakor könnyes szemmel, szentimentális módon vett búcsút a kormányfői széktől. De vajon valóban ezt szerették volna a britek? Számoltak döntésük minden hazai és európai következményével? Vajon, amikor behúzták azt a bizonyos X-et, tudatában voltak-e a döntésük jogi, politikai, gazdasági és társadalmi következményeinek? És végül, de nem utolsósorban vajon az is átfutott-e a tudatukon, hogy döntésüknek Nagy-Britannián messze túlmutató hatásai lesznek, és az egyébként is többszintű válságtüneteket produkáló Unió jövőbeni sorsát és létezését is meghatározhatják? ^[1] Mindezen kérdésekre a választ csak a brit választók adhatják meg. Az azonban bizonyos, hogy a BREXIT-ről tartott népszavazás a brit lakosság egyedülálló megosztottságát eredményezte, több kevesebb ellentmondással. E megosztottság a generációk, a nemzeti törésvonalak és a vidék-London dimenziókban is tisztán kirajzolódott. ^[2]

A Brexit közjogi hatásai

A megállapodást szemlélve, illetve a nyilvánosságra hozott tanulmányok, sajtóanyagok alapján jól látható, hogy számos változást idézett elő a Brexit a közjog, illetve a magánjog területén is. Dolgozatomban a lényeges közjogi aktusokat vizsgálom és mutatom be a továbbiakban.

A parlamenti döntés előzménye, hogy az angliai Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a királyi előjog a külügyekre vonatkozik, *az uniós tagság azonban a belső jogot érinti*, amely a parlamenti törvényhozás „terepe”. A bíróság emellett megállapította, hogy az 50. cikk szerinti bejelentés visszavonhatatlan, és nem tehető valamely feltételtől függővé sem, így a bejelentés jelentősége igen nagy. Emellett az brit polgárok egyéni jogait is érinti, a kilépés egyéni jogok elvesztésével is járhat, e törvényben biztosított jogokat pedig jogállamban a törvények alá rendelt kormánynak tiszteletben kell tartania. Konkrétan a bíróság kijelentette, hogy a kormánynak nincs hatásköre („*does not have power*”) a kilépés az EUSZ. 50. cikk szerinti bejelentésére – a parlament szerepéről, hatásköréről azonban nem döntött, ezt a parlamenti szuverenitás elve miatt nem is tehette.^[3]

A kormány bejelentette, hogy fellebbez a döntés ellen, így az utolsó szó jogán lezárta a vitát és ítéletet hozott a Legfelsőbb Bíróság, vagyis a *Supreme Court of the United Kingdom*. 2017. január 24-i, 98 oldalas döntésével megerősítette az első fokú döntést, mely szerint a kormánynak az EU-ból való kilépés bejelentéséhez kötelező kikérnie a parlament előzetes jóváhagyását. A bíróság kifejtette, hogy a 2015-ös EU-referendumról szóló törvény nem ad engedélyt a kormánynak a kilépési szándék törvényhozás nélküli bejelentésére.”^[4]

Érvek és ellenérvek a parlament szerepéről

Az EUSZ 50. cikke szerint:

(1) Saját alkotmányos követelményeivel összhangban a tagállamok bármelyike úgy határozhat, hogy kilép az Unióból.

(2) A kilépést elhatározó tagállam ezt a szándékát bejelenti az Európai Tanácsnak. Az Európai Tanács által adott iránymutatások alapján az Unió tárgyalásokat folytat és megállapodást köt ezzel az állammal, amelyben az érintett államnak az Unióval való jövőbeli kapcsolataira tekintettel meghatározzák az illető állam kilépésének részletes szabályait. Ezt a megállapodást az Európai Unió működéséről szóló szerződés 218. cikke (3) bekezdésének

megfelelően kell megtárgyalni. A megállapodást az Unió nevében a Tanács köti meg minősített többséggel eljárva, az Európai Parlament egyetértését követően.

(3) A kilépésről rendelkező megállapodás hatálybalépésének időpontjától, illetve ennek hiányában a (2) bekezdésben említett bejelentéstől számított két év elteltével a Szerződések az érintett államra többé nem alkalmazhatók, kivéve, ha az Európai Tanács az érintett tagállammal egyetértésben ennek a határidőnek a meghosszabbításáról egyhangúlag határoz.

(4) A (2) és (3) bekezdés alkalmazásában az Európai Tanácsnak, illetve a Tanácsnak a kilépő tagállamot képviselő tagja az Európai Tanács, illetve a Tanács rá vonatkozó tanácskozásain és a rá vonatkozó határozatok meghozatalában nem vesz részt.

A minősített többséget az Európai Unió működéséről szóló szerződés 238. cikke (3) bekezdése b) pontjának megfelelően kell meghatározni.

(5) Amennyiben az az állam, amely kilépett az Unióból, később újra felvételét kéri, kérelmére a 49. cikkben megállapított eljárást kell alkalmazni.^[5]

A cikk szövegét értelmezve megállapíthatjuk, hogy az Egyesült Királyságnak szuverén joga van úgy dönteni, hogy kilép az Európai Unióból. A megfelelő eljárás keretében, jogszerű lépéseket téve nem akadályozható meg a kilépés bekövetkezése, a nemzet a saját akaratát érvényesíteni tudja.

Az Európai Unióról szóló Szerződés (EUSZ) – 2009-ben, a Lisszaboni Szerződés által meghozott, eddig sohasem alkalmazott – 50. cikke, amely a kilépés folyamatát az Unió és a kilépni kívánó tagállam közötti eljárásaként szabályozza, nyitva hagyja azt a kérdést, hogy a tagállam hogyan dönt a kilépésről, csupán utal a tagállamok „saját alkotmányos követelményeire”. A bejelentés után az EU e „követelményeknek” való megfelelést adottnak veszi majd, nem vizsgálva, hogy a szükséges belső jogi feltételek ténylegesen fennállnak-e vagy sem.

Az egyértelmű volt, hogy az 50. cikk szerinti bejelentést – pusztán jogilag nézve a kérdést – népszavazás nélkül is meg lehetne tenni. De abban már vita bontakozott ki, hogy a parlament nélkül is meg lehet-e tenni. Az biztos, hogy a parlament felelősségteljes részvétele nélkül nem zárható le a kilépés folyamata, de az nem volt egyértelmű, hogy a parlament melyik szakaszban kapcsolódjon be a döntéshozatalba.

Az angliai kormány jogi kérdésekben legfőbb tanácsadója, valamint egykori legfőbb ügyész (attorney general) tisztség betöltője, Dominic Grieve szerint okvetlenül, kétséget kizáróan szükséges egy parlamenti szavazás az 50. cikk szerinti bejelentés előtt. Ám ezt nem jogi érvekre alapozta, hanem az *alkotmányos hagyományra*, mivel az ország életét alapvetően meghatározó kérdéstről van szó, szerinte így politikailag mindenképpen szükséges a parlament véleményének előzetes kikérése. Több neves alkotmányjogász is osztja ezt az álláspontot.^[6]

Fontosnak tartom kiemelni az új miniszterelnök, Theresa May véleményét. Szerinte azok, akik szerint a bejelentésre a parlamentnek felhatalmazást kell adnia, „aláássák a demokráciát, és nem erősítik”, a Brexitet pedig „halasztás által próbálják ellehetetleníteni”.

További érv a parlament megkerülhetetlensége – és emiatt minél korábbi bevonásának szükségessége – mellett, hogy az EU-tagságból az Egyesült Királyság polgárainak alanyi jogai keletkeztek, ezeket a kormány nem hanyagolhatja a parlament jóváhagyása nélkül.^[7]

Továbbá nem csekélyebb testület, mint az Európai Parlament, öt nappal a referendum után, sebtében elfogadott állásfoglalásában befejezett ténynek tekinti az Egyesült Királyság kilépés melletti „döntését”, figyelmen kívül hagyva, hogy a referendum nem kötelező erejű, és sürgetve az EUSZ 50. cikk szerinti bejelentést, amelyet, úgy tűnik, csupán technikai kérdésnek tekint.^[8]

„Mivel azonban a kilépésig eltelő időt mérő „óra” éppen az 50. cikk szerinti bejelentéssel indul, és a belső jogi eljárás szabályai nem egyértelműek, a bejelentés időzítésének jelentősége igen nagy, többek között az Egyesült Királyság és az EU jövőbeli kapcsolatát meghatározó tárgyalások kimenetelére nézve is. A bejelentés a referendum eredményétől függetlenül bármikor megtehető, nincs sem az EU-, sem a belső jogból levezethető határideje sem, sőt, akár el is maradhat a bejelentés, az Unió legfeljebb sürgetheti a bejelentést, de nem kényszerítheti ki.”^[9]

Összegzőként elmondhatom, hogy véleményem szerint Szabó Zsolt alkotmányjogász lényegrelátó mondatai tükrözik leginkább a Brexit közjogi, alkotmányjogi vonatkozását az Egyesült Királyság vonatkozásában. Osztom az ő nézetét, miszerint a brit alkotmányos hagyomány szerint a parlament valóban mindent megtehet, és ez alól a nép akaratának figyelmen kívül hagyása sem lehet kivétel. Ez az eset azonban, ha jogilag nem is, de politikailag mindenképpen kizárt. A gentleman's agreement része ugyanis, hogy a politikai ígéreteket be kell tartani, fenntartva ezzel is a kormány jóhírét. A jogi és politikai alkotmányosság összefonódása és a hagyomány alapján a jogi és politikai kötelelem egyaránt

íratlan szabályokon alapul.^[10]

A közvetlen demokrácia intézménye tehát nehezen egyeztethető össze a parlament szuverenitásával, a képviseleti demokrácián alapuló angol alkotmányos felfogással. Ennek megfelelően a gyakorlatban nagyon kevés esetben kerül sor országos népszavazásra: az Egyesült Királyság történetében 2016-ig mindössze két ilyen szavazás történt. A jogintézmény ennek ellenére különös módon régtől fogva része az angol jog- és államelméleti gondolkodásnak.^[11]

„Az EU és az Egyesült Királyság intenzív tárgyalásokat folytatott annak érdekében, hogy megállapodjanak az Egyesült Királyság kilépésének feltételeiről, és jogbiztonságot teremtsenek arra az időre, amikor az uniós jog már nem lesz alkalmazandó az Egyesült Királyságra. E tárgyalások során az Európai Bizottság inkluzív folyamatot biztosítva mindvégig rendszeres megbeszéléseket folytatott a 27 uniós tagállammal, az Európai Parlamenttel és a nemzeti parlamentekkel. Uniós tanácsadó szervektől és érdekelt felektől kapott további információk segítségével szolgáltak az Európai Bizottság számára az információk összegyűjtésében a folyamat során. Végig példátlan átláthatóság volt biztosított, mivel az Európai Bizottság a tárgyalási dokumentumokat és minden egyéb releváns dokumentumot közzétett a honlapján.”^[12]

Az EU és az Egyesült Királyság közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodás

Három részre tagolható:

1. szabadkereskedelmi megállapodás elmélyült egyműködéssel gazdasági, társadalmi, környezetvédelmi és halászati kérdésekben;
2. szoros partnerség a polgárok biztonsága érdekében;
3. átfogó irányítási keret.

Új gazdasági és szociális partnerség az Egyesült Királysággal

A megállapodás nemcsak az áruk és szolgáltatások kereskedelmére terjed ki, hanem az EU számára fontos egyéb területek széles körére is, például a beruházásokra, a versenyre, az állami támogatásokra, az adózás átláthatóságára, a légi és közúti közlekedésre, az energiaügyre és a fenntarthatóságra, valamint a halászatra, az adatvédelemre és a szociális biztonsági rendszerek koordinációjára. Továbbá a megállapodás biztosítja a vám- és

kvótamentességet minden olyan áru esetében, amely megfelel a vonatkozó származási szabályoknak. A törvény magában foglalja, hogy a közös kereskedelempolitikát *az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell folytatni.*^[13]

„Mindkét fél szilárdan elkötelezte magát amellett, hogy – a magas szintű védelem fenntartása révén olyan területeken, mint a környezetvédelem, az éghajlatváltozás elleni küzdelem és a szén-dioxid-árzás, a szociális és munkavállalói jogok, az adózás átláthatósága és az állami támogatások –, egyenlő versenyfeltételeket biztosít, amelyek hatékony, belföldi végrehajtással, kötelező erejű vitarendezési mechanizmussal és korrekciós intézkedések meghozatalának lehetőségével egészülnek ki mindkét fél számára.

Az EU és az Egyesült Királyság megállapodott az uniós és az Egyesült Királysághoz tartozó vizekben élő halállományokkal való közös gazdálkodás új keretéről. Az Egyesült Királyság tovább tudja majd bővíteni a brit halászati tevékenységeket, miközben sikerül fenntartani az európai halászközösségek tevékenységeit és megőrizni megélhetésüket, ugyanakkor megvédeni a természeti erőforrásokat.

A közlekedés tekintetében a megállapodás folyamatos és fenntartható légi, közúti, vasúti és tengeri összeköttetést biztosít, bár a piacra jutás elmarad az egységes piac által kínált lehetőségektől. A megállapodás rendelkezéseket tartalmaz annak biztosítására, hogy az EU és az Egyesült Királyság gazdasági szereplői közötti verseny egyenlő feltételek mellett valósuljon meg, hogy az utasok és a munkavállalók jogai, és a közlekedés biztonsága ne sérüljön.

Az energiaügyet illetően a megállapodás új kereskedelmi és összekapcsolási modellt kínál, amely garantálja a nyílt és tisztességes versenyt, ideértve a nyílt tengeri biztonsági előírásokat és a megújulóenergia-termelést is.

A szociális biztonsági rendszerek koordinációját illetően a megállapodás célja, hogy számos jogot biztosítson az uniós polgárok és az Egyesült Királyság állampolgárai számára. Ez azokra az uniós polgárokra vonatkozik, akik 2021. január 1-je után az Egyesült Királyságban dolgoznak, oda utaznak vagy oda költöznek, illetve az Egyesült Királyság azon állampolgáira, akik 2021. január 1-je után az EU-ban dolgoznak, oda utaznak vagy oda költöznek.

Végezetül a megállapodás lehetővé teszi, hogy a 2021–2027 közötti időszakban az Egyesült Királyság továbbra is részt vegyen több kiemelt uniós programban (az Egyesült Királyság által az uniós költségvetéshez nyújtott pénzügyi hozzájárulás függvényében), például az

Európai Horizont^[14] programban. A Horizont Európa az Unió fő kutatás- és innovációfinanszírozási programja. Kulcsszerepe van az éghajlatváltozás kezelésében és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak elérésében, továbbá javítja az EU versenyképességét és elősegíti a gazdasági növekedést, valamint megkönnyíti az együttműködést és növeli a kutatás és innováció szerepét az uniós szakpolitikák kidolgozása, támogatása és végrehajtása terén, egyúttal segít a globális kihívások kezelésében is. Támogatja a kiváló ismeretek és technológiák létrejöttét és jobb terjesztését.

Új partnerség polgáraink biztonsága érdekében

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás új keretet hoz létre a bűnüldözés, valamint a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés számára. A megállapodás figyelembe veszi, hogy szoros együttműködésre van szükség a nemzeti rendőrségek és igazságügyi hatóságok között különösen a több országot érintő bűnözés és terrorizmus elleni küzdelem, és az ilyen bűncselekmények büntetőjogi üldözése terén.

Új műveleti képességeket épít ki, figyelembe véve, hogy az Egyesült Királyság a schengeni térségen kívüli, *az Unióba nem tartozó államként nem rendelkezik majd azokkal az eszközökkel, mint korábban*. A biztonsági együttműködés felfüggeszthető abban az esetben, ha az Egyesült Királyság megsérti az emberi jogok európai egyezményének folyamatos betartására és belföldi végrehajtására vonatkozó kötelezettségvállalását.

Horizontális megállapodás az irányításról

Annak érdekében, hogy a lehető legnagyobb jogbiztonságot nyújtsuk a vállalkozásoknak, a fogyasztóknak és a polgároknak, az irányításról szóló külön fejezet egyértelmű rendelkezéseket tartalmaz a kereskedelmi és együttműködési megállapodás működtetéséről és ellenőrzéséről. Létrehozza továbbá a *Közös Partnerségi Tanácsot*^[15], amely biztosítja a megállapodás megfelelő alkalmazását és értelmezését, és amelynek keretében minden felmerülő kérdés megvitatásra kerül majd.

A vállalkozások, a fogyasztók és a magánszemélyek jogainak tiszteletben tartását kötelező érvényű jogérvényesítési és vitarendezési mechanizmusok fogják biztosítani. Ez azt jelenti, hogy az EU-ban és az Egyesült Királyságban a vállalkozások egyenlő feltételek mellett versenyeznek, és *egyik fél sem használja ki szabályozási autonómiáját tisztességtelen támogatások nyújtására vagy a verseny torzítására*. A megállapodás biztosítja annak lehetőségét, hogy a felek indokolt esetben helyreállítási, korrekciós, kompenzációs és védintézkedéseket hozzanak.

A kereskedelmi és együttműködési megállapodás megsértése esetén mindkét fél ágazatokon átívelő megtorló intézkedéseket alkalmazhat. Ennek a rendelkezésnek a hatálya a gazdasági partnerség valamennyi területére kiterjed. Egyedi felfüggesztési záradékok alkalmazandók a bűnüldözés és az igazságügy terén folytatott együttműködésre abban az esetben, ha valamelyik fél megszegi kötelezettségeit.”^[16]

A BREXIT GAZDASÁGI, KERESKEDELMI HATÁSAI AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁGRA

A brit EU-tagság előnyei a Nagy Recesszió előtt

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy az EU tagság hozzájárult az Egyesült Királyság gazdasági jólétéhez. A britek 1973 óta tagjai voltak az Európai Uniónak.

„Az európai csatlakozás révén számottevő mértékben nőtt az egy főre jutó brit GDP. Különösképpen a termelékenység növekedése volt szembeűnő. Annak fő oka a megnövekedett termékpiaci verseny volt. A csökkenő kereskedelmi akadályok mérsékelték a hazai vállaltok piaci erejét. A vállalatok válaszként nagyobb beruházások révén, és más módokon növelték termelékenységüket.

Az EU-tagság előnyei az Egyesült Királyság esetében *három fő hatásmechanizmus* révén érvényesültek: *a kereskedelem, a külföldi beruházás és a pénzügyi szektor területén*. Az Európai Unióba irányuló brit kivitel, illetve az onnan származó behozatal fókusza alábecsüli a Brexit valódi költségeit.

Az Egyesült Királyság az EU-tagság révén jelentős előnyökre tett szert. Lentebb láthatóak a nyereséges hatásmechanizmusok és korrelációi:

- a kereskedelem előnyös a brit növekedés tekintetében, különösképpen jelentős az iparágon belüli kereskedelem (*intra industry trade*), a teljes tényező-termelékenység (TFP) növekedésére;
- lényeges a tagság és a *közvetlen külföldi beruházások (FDI)* közötti kölcsönhatás;
- *a pénzügyi szolgáltatások specializációjának* előnyei az Egyesült Királyságban, nagymértékben az FDI-vel és a kereskedelemmel fennálló kölcsönhatástól függenek.^[17]

Az Egyesült Királyság áfa-rendszere a Brexit után

„Bár a Brexit után a brit cégeknek nem kell összesítő jelentést adni, ha uniós partnerrel

folytatnak gazdasági tevékenységet. Mindenképpen változás a korábbi évek gyakorlatához képest, hogy az összesítő jelentés *csak termékügyletekre és háromszögügyletekre terjed ki, szolgáltatásra nem.*

Összesítő jelentést többféle gyakorisággal lehet beadni az Egyesült Királyságban a Brexitet követően.

Szintén brit sajátosság, hogy az összesítő jelentést nem csak elektronikusan, hanem papír alapon is be lehet adni, azonban a határidő utóbbi esetben jóval rövidebb, mint aki elektronikusan ad be. Papír alapú beadás esetén 14 napon belül kell beadni az időszakot követően, míg elektronikus beadás esetén ugyanerre 21 nap áll rendelkezésre.”^[18]

Ezen kívül különösen érdekes helyzetet teremtett az Egyesült Királyság távozásával, hogy a korábbi brit közösségi adószámok hirtelen érvénytelenekké váltak, holott a Királyságnak maradt olyan területe, amely az Uniós egységes piac része maradt. Erre a helyzetre az lett a megoldás, hogy az Észak-Írországból működő cégek kaptak egy technikai 'közösségi' adószámot, amely 'XI'-vel kezdődik, amely már lekérdezhető a közös VIES-adatbázisban.

A kilépés annyiban változtatta meg az egész Intrastat bevallási rendszert, hogy az értékesítések tekintetében csak akkor kell Intrastat bevallást adni, ha az árut Észak-Írországból működő adóalany értékesíti uniós partnerének, és az értékesítés volumene meghaladta, vagy egy éven belül várhatóan meg fogja haladni a 250,000 fontos küszöbértéket. Ennek a szabálynak köszönhetően drasztikusan csökkent az értékesítésekről beadott bevallások száma.

Más szabályok vonatkoznak az Egyesült Királyságban a behozott árukra. Ennek az az oka, hogy bár 11 hónapos átmeneti időszak állt rendelkezésre a feleknek, hogy megállapodjanak az Unió és az Egyesült Királyság jövőbeli kereskedelmi kapcsolatainak rendezéséről, a megállapodás megkötése az utolsó pillanatra halasztódott. Mivel az Egyesült Királyságnak nem állt elegendő idő a rendelkezésére a teljes határellenőrzési rendszer felállítására, ezért a királyságba irányuló árumozgások tekintetében teljeskörűen fenntartotta az Intrastat bevallási kötelezettséget, ha az áruk értéke előző évben, vagy idén várhatóan meg fogja haladni az 1,500,000 fontos küszöbértéket. A behozott áruk tekintetében tehát a teljes Egyesült Királyság területére irányuló beszerzéseket jelenteni kell. Azonban ez a megközelítés csak 2021 végéig áll fenn, 2022 januárjától már nem kell Intrastat bevallást adni, csak abban az esetben, ha árumozgás Észak-Írország területéről, vagy területére irányul, a másik három tagállam (Skócia, Anglia, Wales) árumozgásai már nem fognak jelentésadási kötelezettség alá tartozni beszerzések tekintetében sem. Egyéb

érdekességként fontosnak tartom megemlíteni, hogy Észak-Írországra vonatkozó árumozgásokról – jelen pillanatban – 2025 végéig kell Intrastat bevallást adni.^[19]

Bankok és biztosító társaságok korábbi helyzete

A 2016. évet tekintve elmondható, hogy a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások 124,2 milliárd fonttal járultak hozzá az Egyesült Királyság gazdaságához, ami az Egyesült Királyság bruttó hozzáadott értékének 7,2 százaléka. London egymaga a fent említett összeg 51 százalékát adta 2015-ben. Több mint egymillió állás van a pénzügyi és biztosítási szektorban (a brit munkahelyek 3,1 százaléka), ami körülbelül 1997 óta azonos arányt mutat. Az Egyesült Királyság 2016-ban 60 milliárd font kereskedelmi többletet ért el a pénzügyi és biztosítási szektorba irányuló kereskedelemben. Ez az összeg a brit GDP 3 százaléka, ami szintén azonos szinten mozog tíz éve. 2015–16-ban a bankszektor egymagában 24,4 milliárd fonttal járult hozzá az Egyesült Királyság központi bevételeihez társasági adó, jövedelemadó, társadalombiztosítás és bankadó formájában. Több nagybank és biztosító helyezheti át székhelyét a kontinensre, ha a brexit-tárgyalások nem alakulnak kedvezően számukra. A kedvező kimenet az lenne ezeknek a cégeknek, ha megtarthatnák a hozzáférésüket az EU egységes piacához, és szolgáltatásaikkal elérhetnék a fogyasztókat ugyanolyan könnyen, mint amikor az Egyesült Királyság még tagállam volt, és az EU biztosította számukra a szabad szolgáltatás-áramlás jogát (passporting). Az átköltözés azonban jelentős költségekkel járhat a bankok és más cégek számára. Ehhez tevődik hozzá, hogy a szakemberek egy része várhatóan nem fog együtt költözni a céggel, ami munkaerő- és szakértelem-hiányt okozhat ezeknél a cégeknél. Az egységes piactól való esetleges elszakadás és a költöztetés költségeinek arányától függhet, hogy ezek a cégek melyik megoldást választják egy esetleges megállapodás nélküli brexit esetén.^[20]

Ideiglenes szabályok vonatkoznak a megállapodásban a gazdasági és pénzügyi válság kezelésére, amelyeket fontosnak tartok nevesíteni, illetve kiemelni:

- A Bizottság közleménye az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben hozott bankmentő intézkedésekre való, 2013. augusztus 1. utáni alkalmazásáról
- Bizottság közleménye az értékvesztett eszközök közösségi bankszektorban történő kezeléséről
- A Bizottság közleménye a pénzügyi szektor életképességének helyreállítása és a jelenlegi válságban hozott szerkezetátalakítási intézkedések értékelése az állami támogatási szabályok alapján.^[21]

Egyetemi hallgatók helyzete

Az oktatási szektort is érinti a bevándorlás kérdése, valamint a szakképzett munkaerő elvesztésének lehetősége. A hallgatók jogi helyzete és gazdasághoz való hozzájárulása vitatott kategória a bevándorláson belül. Nem minden forrás ért egyet abban, hogy az Egyesült Királyságban tanulók szorosan a bevándorlók kategóriájába tartoznak. Az érintett intézmények azért lobbiznak, hogy a külföldről érkező hallgatók ne számítsanak bevándorlónak. Ennek az az oka, hogy amennyiben a Brexit után a kormány szigorítja a bevándorlás feltételeit, és a hallgatók szintén bevándorlónak számítanak, akkor az intézmények igen jelentős bevételtől eshetnek el. A tanulmány kutatása, elemzése alapján a külföldi egyetemi hallgatók száma 2014-15-ben hozzávetőlegesen 437 000 volt, és a becslések szerint 25 milliárd fonttal járultak hozzá az Egyesült Királyság gazdaságához. A hallgatók kiadásaiból profitált a közlekedés (750 millió font), a kiskereskedelmi szektor (690 millió font), ami közvetve hozzájárult az adóbevételekhez is. A külföldi egyetemi hallgatók megközelítőleg 4,8 milliárd font tandíjat fizettek ki, amihez hozzájött még az albérletek, szállások bére is (13,5 milliárd font hozzávetőleg). A 437 000 hallgató az összhallgatói létszám 19 százaléka. A rendelkezésre álló adatok alapján körülbelül 125 000 hallgató érkezett az EU-ból, ami *a teljes hallgatói létszám 5 százaléka* csupán.^[22]

Konklúzió

A közjogi aspektusból tekintve: A kilépéssel kapcsolatos aktuálpolitikai és gazdasági megfontolásokon túl a Brexit-referendum és a parlament szerepéről folytatott követő jogvita közjogi jelentősége igen nagy: a parlamenti szuverenitás újraértelmezése mellett a Brexit újranyithatja az Egyesült Királyság belső devolúciós folyamatait. Másfelől a Brexit a történeti alkotmányt is megváltoztathatja: van olyan nézet, amely egyenesen az íratlan alkotmány végét is számításba veszi, mivel az a korábbi, konvenciókon alapuló stabilitást a Brexittel kapcsolatos bizonytalanság időszakában már nem tudja nyújtani.^[23]

A különböző kutatások egyértelműen hosszú távú veszteségeket mutatnak be. A megnövekedett korlátozások csökkentik a kereskedelmet, a közvetlen külföldi beruházást, a munkakínálat növekedését eredményező migrációt, a beruházást és a termelékenységet. A becsült veszteségek széles sávja az Egyesült Királyság EU-val, illetve a világ többi részével lehetséges jövőbeni gazdasági kapcsolataira vonatkozó feltételezéseket tükrözi.^[24]

Az EU számára a brexit egy nettó befizető tagállam elvesztését jelenti amellet, hogy az Egyesült Királyság az EU egyik legnagyobb kereskedelmi partnere és több tagállamnak az

egyik legnagyobb exportfelvevő piaca volt. A brit munkaerőpiacon dolgozó állampolgárok munkalehetősége nemcsak Magyarország számára fontos, hanem az egész Európai Unió számára, hiszen számos tagállam állampolgárai dolgoznak az Egyesült Királyság területén. Egy erős gazdaság kiválása az EU számára erőcsökkenést jelent a világgazdaságban is, ami hatással lesz az EU gazdasági befolyásának erejére, valamint az euró árfolyamára is.^[25]

Személyes véleményem szerint az Egyesült Királyság büszke nemzeti öntudatára alapozva nem félve az esetleges káros következményektől – lépett ki az Európai Unióból. A történelem során sok tekintetben győztesnek bizonyult, ebből kifolyólag az egészséges, pozitív múltvaló tekintettel határozta el, hogy kilép az EU-ból, bízva a jövőbeni „totális függetlenedés” elérésében.

Bibliográfia

Egedy Gergely: *Brexit szuverenitás versus szupranacionalitás* 2016.

Koller Boglárka, Halmai Péter, Bóka János: *Válás, „angolosan” A BREXIT politikai, jogi és gazdasági agendái* 2016.

Osztovits András: *Az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződések magyarázata* 2011.

MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont-Jogtudományi Intézet: *A brit parlament megadta az engedélyt a kormánynak a Brexit hivatalos elindítására* 2017.

Szabó Zsolt: *A parlament a Brexitben: cselekvő vagy szenvedő alany?* 2016.

Halmai Péter – *A Brexit lehetséges gazdasági hatásai* 2018.

Molnár Péter: *Az Egyesült Királyság áfa-rendszere a Brexit után* 2021.

Vermaas-Ziegler Szilvia: *A brexit lehetséges gazdasági hatásai az Egyesült Királyságra és Magyarországra-The Possible Economic Effects of Brexit on the Economy of the United Kingdom and Hungary* 2017.

Hivatkozások

1. Polgári Szemle: Kategória: 2016. december – 12. évfolyam, 4-6. szám; Egedy Gergely: *Brexit szuverenitás versus szupranacionalitás*
(<https://polgariszemle.hu/archivum/136-2016-december-12-evfolyam-4-6-szam/nemzetkozi-ki-tekintes/863-brexit-szuverenitas-versus-szupranacionalitas>), (2021. 11.01.) ↑
2. Koller Boglárka, Halmai Péter, Bóka János: *Válás, „angolosan” A BREXIT politikai, jogi és gazdasági agendái -2016-évi 20.szám,*
3.o.(https://www.google.com/url?q=https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/2016_-evi-20_-szam.original.pdf&source=gmail&ust=1541766606038000&usg=AFQjCNEI9dMHtvCk7KbN9ND3iwRkxkPkJA) ↑
3. Vö.: Osztovits András: *Az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződések magyarázata*Budapest, Magyarország: CompLex Wolters Kluwer (2011) ↑
4. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont-Jogtudományi Intézet: *A brit parlament megadta az engedélyt a kormánynak a Brexit hivatalos elindítására,*
(<https://jog.tk.mta.hu/blog/2017/03/brit-parlament-engedely-brexit-elinditasa>) (2021.11.01.)
↑
5. Az Európai Unióról szóló szerződés 50. cikk ↑
6. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont-Jogtudományi Intézet: *A brit parlament megadta az engedélyt a kormánynak a Brexit hivatalos elindítására,*
(<https://jog.tk.mta.hu/blog/2017/03/brit-parlament-engedely-brexit-elinditasa>) (2021.11.01.)
↑
7. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont-Jogtudományi Intézet: *A brit parlament megadta az engedélyt a kormánynak a Brexit hivatalos elindítására,*
(<https://jog.tk.mta.hu/blog/2017/03/brit-parlament-engedely-brexit-elinditasa>) (2021.11.09.)
↑
8. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont-Jogtudományi Intézet: *A brit parlament megadta az engedélyt a kormánynak a Brexit hivatalos elindítására,*
(<https://jog.tk.mta.hu/blog/2017/03/brit-parlament-engedely-brexit-elinditasa>) (2021.11.09.)
↑
9. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont-Jogtudományi Intézet: *A brit parlament megadta az engedélyt a kormánynak a Brexit hivatalos elindítására,*
(<https://jog.tk.mta.hu/blog/2017/03/brit-parlament-engedely-brexit-elinditasa>) (2021.11.09.)
↑
10. 2016/2.Lapszám-Parlamenti Szemle, Szabó Zsolt: *A parlament a Brexitben: cselekvő vagy szenvedő alany? – 2. o.,*

- (<https://parlamentiszemle.hu/wp-content/uploads/sites/12/2017/09/parlamentiszemle-20162-lapszam-2016-02-06cikk.pdf>) (2021.11.09.) ↑
11. 2016/2.Lapszám-Parlamenti Szemle, Szabó Zsolt: *A parlament a Brexitben: cselekvő vagy szenvedő alany?* 2. o.,
(<https://parlamentiszemle.hu/wp-content/uploads/sites/12/2017/09/parlamentiszemle-20162-lapszam-2016-02-06cikk.pdf>) (2021.11.02.) ↑
 12. Ld.: *Kérdések és válaszok az Egyesült Királyság Európai Unióból való, 2020.január 31-én történő kilépésével kapcsolatban*
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/QANDA_20_104 , (2021.11.03.) ↑
 13. Ld.: Európai Unió működéséről szóló szerződés 207. cikk (1) bekezdése ↑
 14. Ld.:
https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_hu (2021.11.09.) ↑
 15. Ld.: A kilépésről rendelkező megállapodás 152. cikk 1.pontja – Részvétel az Európai Fejlesztési Alapban ↑
 16. Ld.:
https://ec.europa.eu/info/strategy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement_hu#citizenssecurity ↑
 17. Halmai Péter – *A Brexit lehetséges gazdasági hatásai*,
(<https://doksi.net/en/get.php?lid=28951>), (2021.11.03.) ↑
 18. Molnár Péter: *Az Egyesült Királyság áfa-rendszere a Brexit után*
(<https://ado.hu/ado/az-egyedul-kiralysag-afa-rendszere-a-brexit-utan-1-resz/>) ↑
 19. Molnár Péter: *Az Egyesült Királyság áfa-rendszere a Brexit után*,
(<https://ado.hu/ado/az-egyedul-kiralysag-afa-rendszere-a-brexit-utan-2-resz/>) ↑
 20. Vermaas-Ziegler Szilvia: *A brexit lehetséges gazdasági hatásai az Egyesült Királyságra és Magyarországra-The Possible Economic Effects of Brexit on the Economy of the United Kingdom and Hungary*, E-2017/44., 12.o.
(http://kki.hu/assets/upload/44_KKI-elemzes_GBR-HU_Vermaas-Ziegler_20171220.pdf),
(2021.11.12) ↑
 21. Ld.: MEGÁLLAPODÁS a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről (2019/C 384 I/01)
JEGYZŐKÖNYV 5. MELLÉKLET Összeegyeztethetőségi szabályok 10. alpontja ↑
 22. Vermaas-Ziegler Szilvia: *A brexit lehetséges gazdasági hatásai az Egyesült Királyságra és Magyarországra-The Possible Economic Effects of Brexit on the Economy of the United Kingdom and Hungary*, E-2017/44., 12-13.o.
(http://kki.hu/assets/upload/44_KKI-elemzes_GBR-HU_Vermaas-Ziegler_20171220.pdf),
(2021.11.12) ↑

23. Szabó Zsolt: *A parlament a Brexitben: cselekvő vagy szenvedő alany?* 17.o
<https://parlamentiszemle.hu/wp-content/uploads/sites/12/2017/09/parlamentiszemle-20162-lapszam-2016-02-06cikk.pdf> ↑
24. Halmai Péter: *A Brexit lehetséges gazdasági hatásai-Gazdaságtani alapok, módszertani lehetőségek-The Possible Economic Effects of BrexitEconomic Foundations and Methodological Possibilities*, 21. o.,
(https://netk.uni-nke.hu/document/netk-uni-nke-hu/1_Halmi_A_Brexit_lehetseges_gazdasagi_hatasai_Europai_Tukor_2018_2.pdf), (2021.11.12.) ↑
25. Vermaas-Ziegler Szilvia: *A brexit lehetséges gazdasági hatásai az Egyesült Királyságra és Magyarország gazdaságára-The Possible Economic Effects of Brexit on the Economy of the United Kingdom and Hungary*, E-2017/44., 20.o.
(https://kki.hu/assets/upload/44_KKI-elemzes_GBR-HU_Vermaas-Ziegler_20171220.pdf), (2021. 11.12.) ↑